

การพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วม
ของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553¹

Cultural Council Executive Structure Development through
Local Network Collaboration under the National Cultural Act 2010

Received 4 March, 2021

Revised 5 April, 2021

Accepted 28 May, 2021

รณรงค์ จันได²
Ronnarong Jundai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวอย่างสภาวัฒนธรรมและข้อเสนอเชิงนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด รวมทั้งการขยายผลไปสู่จังหวัดใกล้เคียง จัดทำหลักสูตรการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยนำหลักสูตรการพัฒนาดังกล่าวไปทดลองใช้ในพื้นที่นำร่อง 8 จังหวัด และประเมินการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม การนำนโยบายไปขับเคลื่อนในพื้นที่รวมถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ ตลอดจนประมวลองค์ความรู้จากการศึกษาวิเคราะห์

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยฉบับโครงการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดย สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี ประเทศไทย
E-mail: rjundai@staff.tu.ac.th

³ Assistant Professor of Faculty of Social Administration, Thammasat University, Pathum Thani, Thailand.

และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติ วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กับสภาหอการค้าตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 และปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เพื่อนำมาปรับปรุงโครงสร้าง คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งและบริหารจัดการตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1) การขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรม ควรมีองค์ประกอบจากการส่งเสริมวัฒนธรรมให้เป็นเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสภาวัฒนธรรมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นของประชาชน และการต่อยอดวัฒนธรรมสู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ส่งเสริมพัฒนาวิถีชีวิตในปัจจุบัน 2) การพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมเพื่อให้เกิด การขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรมและพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร สภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคี เครือข่ายต่างๆ เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนเครือข่ายวัฒนธรรม 3) สภา วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ควรเป็นองค์กรที่เป็นต้นแบบด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับประชาชนที่เป็นเจ้าของ วัฒนธรรมให้เข้ามามีส่วนร่วม เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนใน ท้องถิ่น มีการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจไปพร้อมกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังต้องมีการดำเนินงานที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมทั้งด้านบุคลากร พื้นที่ งบประมาณ การมีส่วนร่วมในสภาวัฒนธรรมต้องมาจากหลายภาคส่วนและส่งเสริม ให้คนทุกช่วงวัยให้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานสภาวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น 4) ข้อเสนอเชิงนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้าง คณะกรรมการสภาวัฒนธรรม ประกอบด้วยข้อเสนอด้านการขับเคลื่อนงานของ สภาวัฒนธรรม ด้านโครงสร้างคณะกรรมการวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมกับเครือข่ายทางวัฒนธรรมและด้านการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: สภาวัฒนธรรม, การมีส่วนร่วม, เครือข่ายวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research are to create cultural council models and policy proposals that lead to development application, improving provincial cultural council operations and broaden the results to neighboring provinces, and conducting provincial cultural council board of director structure development course via local network participation per National Culture Act B.E. 2553 (2010). A trial and error of said development course will be conducted on 8 pilot provinces to evaluate awareness and understanding on the operations of cultural councils, on putting the policy into practice on local areas, and on success factors based on said operations via local network participation. The pilot provinces will process knowledge obtained from studying, analyzing and comparing the differences between cultural councils per National Culture Act B.E. 2553 (2010) and chamber of commerce per the Chambers of Commerce Act B.E. 2509 (1966). They will also process issues and obstacles of operations related to cultural councils per the National Culture Act B.E. 2553 (2010) to find improvements that would strengthen provincial cultural council board of director structure and effectively be self-reliable. The research results found that 1) operations of cultural councils should be comprised of components from cultural promotion with collective goals, participating in cultural council activities as culture is the people's property, and elevating culture into a innovative economy that promotes current way of life; 2) developing cultural council

board of director structure that branches out cultural networks and strengthen the structure through participation of involving network agencies acting as the core of cultural network operations; 3) a desirable cultural council should act as a model on promoting, preserving, restoring and broadening local cultures by placing importance on local people (the owner of these cultures) and involving them to participate and create jobs and income; promoting economy alongside preserving culture. Furthermore, a concrete and practical operations need to be put in place regarding staffs, locations, budgets. Those participating in cultural council must come from diverse sectors and promote people of all ages to adopt more roles in the cultural council's operations; 4) policy proposal and practical implementation on the development and improvement of cultural council board of director structure include proposals regarding the council's operations, the structure of cultural council board of director, the promotion of cultural network participation and the administration

Keywords: Cultural Council, Participation, Cultural Network

บทนำ

ประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นโจทย์ท้าทายในการทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการขับเคลื่อนการดำเนินงานวัฒนธรรมในท้องถิ่นตนเองให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน พร้อมกับสามารถนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างรายได้แก่ ชุมชน ทั้งนี้กรมส่งเสริม

วัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานกลางในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนได้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมในแต่ละระดับตาม พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการขยายเครือข่ายการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ในลักษณะกระจายอำนาจทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและขับเคลื่อน การดำเนินงานวัฒนธรรมในท้องถิ่นตนเองในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งเพื่อสร้าง กระบวนการรับรู้ประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมไปสู่ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวาง กรมส่งเสริมวัฒนธรรมโดยกองกิจการเครือข่ายวัฒนธรรมพิจารณาเห็นว่าควรมี การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติ วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องเทียบเคียงกับกฎหมาย ของสมาคมหรือองค์กรภาคเอกชนอื่นๆ ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศึกษาแนวทางในการสร้างภาคีเครือข่ายของสภาวัฒนธรรมจังหวัด รวมทั้งสร้าง การรับรู้และขยายเครือข่ายให้แก่สภาวัฒนธรรมจังหวัดให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรมและพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ องค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่

โครงการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วย พลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวอย่างสภาวัฒนธรรมและข้อเสนอเชิงนโยบาย และการนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จังหวัด รวมทั้งการขยายผลไปสู่จังหวัดใกล้เคียง จัดทำหลักสูตรการพัฒนา โครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยนำหลักสูตร

การพัฒนาดังกล่าวไปทดลองใช้ในพื้นที่นำร่อง 8 จังหวัดเพื่อการสร้างการรับรู้และขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรม และประเมินการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม การนำนโยบายไปขับเคลื่อนในพื้นที่รวมถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ ตลอดจนประมวลองค์ความรู้จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กับสภาหอการค้าตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 และปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เพื่อนำมาปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งและบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้การศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิดการมีส่วนร่วม แนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มเครือข่าย และแนวคิดประชาสังคม ประมวลความรู้ทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาสภาวัฒนธรรมตามกรอบวัตถุประสงค์โครงการ

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การจัดเวทีสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการสำรวจการรับรู้จากผู้เข้าร่วมการประชุม โดยในแต่ละเวทีมีภาคีเครือข่ายภาคเอกชน ภาคราชการ และภาคประชาชนเข้าร่วมเวทีละ 30 คน รวมทั้งหมด 280 คน สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษามีวิธีการเก็บข้อมูลทั้งการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ที่เป็นการเก็บและศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร

งานวิจัยและสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ ซึ่งมีส่วนที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กับพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 และปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยนำมาสร้างเป็นแนวทางการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งและยั่งยืนของสภาวัฒนธรรม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) และการสัมภาษณ์พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับผู้บริหารกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งชาติและ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดที่ลงพื้นที่ศึกษาร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทาง หรือวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่าย โดยได้มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม ด้วยพลังการมีส่วนร่วม ของเครือข่ายในพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ผู้ศึกษาได้ ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อแสดงต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การศึกษา เป็นเบื้องต้นก่อน เพื่อเป็นการให้เกียรติและแสดงความเป็นทางการใน เชิงวิชาการมากขึ้น และการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) หรือการประชุม กลุ่มย่อย ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษามีความประสงค์ที่ในการจัดเพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม ด้วยพลัง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ ได้วิธีการประเมินผู้เข้าร่วมการอบรมหลังจาก เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลด้านการเรียนรู้ (Learning) และความพึงพอใจ (Reaction) มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 280 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency)

ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

ประเทศไทยมีสภาวัฒนธรรมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เรียบร้อยแล้ว รวมจำนวน 8,166 แห่ง ทั่วประเทศ ประกอบด้วยสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมจังหวัด 76 จังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ 878 อำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบลและสภาวัฒนธรรมเทศบาล 7,140 แห่ง สภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมเขต 50 เขต สภาวัฒนธรรมแขวง 19 แขวง สภาวัฒนธรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 1 แห่ง (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550)

ผลการศึกษา พบว่า สภาวัฒนธรรมประกอบด้วยสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ อำเภอละ 1 คน และสภาวัฒนธรรมตำบล ตำบลละ 1 แห่ง โดยให้สภาวัฒนธรรมมีสถานภาพเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานวัฒนธรรมภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม อันประกอบด้วยกรรมการและสมาชิกที่มาจากผู้แทนองค์กรที่ดำเนินงานวัฒนธรรมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม เช่น เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคเอกชน เครือข่ายภาคชุมชน เครือข่ายภาคธุรกิจ เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและเครือข่าย ภาควิชาการ สภาวัฒนธรรมมีหน้าที่เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทวัฒนธรรมของชาติ เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมจัดกิจกรรมขององค์กรภาคี

และเครือข่ายวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนา สร้างสรรค์แลกเปลี่ยน สืบทอด และเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลการดำเนินงาน ขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550)

ทั้งนี้หากเปรียบเทียบสภาวัฒนธรรมกับหอการค้าตามพระราชบัญญัติ หอการค้า พ.ศ. 2509 จะพบว่า หอการค้าจังหวัดจะจัดตั้งขึ้นได้จังหวัดละหนึ่ง หอการค้า โดยหอการค้าจังหวัดในกรุงเทพมหานครให้เรียกว่าหอการค้าไทย ส่วน หอการค้าต่างประเทศจะจัดตั้งขึ้นได้เพียงประเทศละหนึ่งหอการค้า ซึ่งแตกต่างจาก สภาวัฒนธรรมที่มีการขับเคลื่อนทั้งในระดับตำบลและระดับอำเภอ ดังนั้น หากพิจารณาตามกฎหมาย โครงสร้าง กลไก และการบริหารงานของสภาวัฒนธรรม และหอการค้า จะพบว่าในด้านแนวคิดและแนวทางทั้งสภาวัฒนธรรมและหอการค้า เป็นองค์กรภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นในด้าน วัฒนธรรมหรือด้านการค้าการลงทุนโดยเป็นองค์กรส่งเสริมและพัฒนาที่ไม่แสวงหา กำไร มีหน่วยงานภาครัฐกำกับดูแลและสนับสนุนการดำเนินงาน ในขณะที่ในด้าน โครงสร้างจะแตกต่างกัน สภาวัฒนธรรมมีโครงสร้างระดับประเทศย่อยลงมาในระดับ ท้องถิ่นส่วนหอการค้ามีโครงสร้างระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม กฎหมายทั้งสองฉบับส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กลไกและสมาชิกไม่แตกต่างกัน หอการค้าถือเป็นสถาบันที่บุคคลหลายคนจัดตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ การประกอบวิชาชีพอิสระ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินหรือเศรษฐกิจจึงเป็นการรวมกลุ่มเครือข่ายแบบเฉพาะกลุ่ม ในขณะที่ สภาวัฒนธรรมเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและ ประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมซึ่งต้องอาศัยภาคประชาสังคมและประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่ง

ในด้านการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสภาวัฒนธรรมจังหวัดกับหอการค้าจังหวัด กล่าวได้ว่าสภาวัฒนธรรมมีหน้าที่ในการประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับหอการค้าและหอการค้ามีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ในด้านการค้า การบริการ และการประกอบวิชาชีพ รูปธรรมที่เด่นชัดคือการส่งเสริมธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการที่เน้นศิลปวัฒนธรรมทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การนำวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยที่ดึงมาผนวกกับนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์สร้างเป็นสินค้าและบริการที่แตกต่าง มีมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่เป็นการสร้างเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหรือที่เรียกว่า Cultural Economy ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Howkins, 2002) ดังนั้นในทางปฏิบัติ จะพบว่าหอการค้าในระดับต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับสภาวัฒนธรรม เช่น มีโครงการ 1 หอการค้าดูแล 1 ท่องเที่ยวชุมชน สนับสนุนแนวคิดแนวทาง “ไทยเท่” เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่แต่ละจังหวัด โดยทุกหน่วยงานร่วมกันสร้างเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ส่งเสริม Thailand Digital Tourism Platform ดิจิทัลเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญการเชื่อมโยงการทำงานและความร่วมมือระหว่างสภาวัฒนธรรมกับหอการค้าที่จะนำพาการดำเนินงานวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและท้องถิ่นไปพร้อมกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้าและบริการของประเทศ

สำหรับผลการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประชุมเสวนาวิชาการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยการระดมความคิดเห็นจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างเครือข่าย ผู้แทนกรมส่งเสริมวัฒนธรรม พบว่าหลักสูตรมีจำนวน 6 ชั่วโมง ใน 1 วัน ประกอบด้วย วิชานโยบายการดำเนินงานวัฒนธรรม ที่มาและความสำคัญของสภาวัฒนธรรมต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมในพื้นที่จำนวน 1.30 ชั่วโมง วิชาการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนจำนวน 1.30 ชั่วโมง วิชาแนวทางการบริหารจัดการองค์กรที่ประสบความสำเร็จและเข้มแข็งด้วยตัวเอง อย่างยั่งยืนจำนวน 2 ชั่วโมง กิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธภาพและพลังเครือข่าย จำนวน 30 นาที กิจกรรมสรุปและประเมินผลจำนวน 30 นาที ทั้งนี้จากการประเมินผลความรู้ความเข้าใจรายบุคคลตามระดับค่าคะแนนแล้ว พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก 273 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 โดยไม่มีผู้เข้าอบรมที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย และยังพบว่า ความเห็นต่อการเข้าร่วมงานเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมกับสภาวัฒนธรรมผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการมีความยินดีร่วมเป็นเครือข่ายจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และเสริมสร้างเครือข่ายผู้แทนกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับความต้องการของสภาวัฒนธรรมจากทั่วประเทศ ดังผลการประเมินความรู้ความเข้าใจรายบุคคลดังกล่าวข้างต้น

การส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับสภาวัฒนธรรม จากผลการดำเนินโครงการครั้งนี้ ได้นำไปสู่ข้อเสนอการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สภาวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ว่าควรมีแนวทางการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม ดังนี้

- มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรม แห่งชาติ พ.ศ. 2553

- มีการส่งเสริมพัฒนาและประยุกต์ข้อมูล องค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อต่อยอดงานบริหารวัฒนธรรมให้กับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมและเครือข่าย
- ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และมุ่งเป้าพัฒนาไปสู่ธุรกิจ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และองค์ความรู้ด้านวิชาการจากสถาบัน การศึกษา รวมทั้งภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น
- มีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานวัฒนธรรมและสภา วัฒนธรรมจังหวัด
- คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่าง ต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ให้นิยามเครือข่าย วัฒนธรรม หมายถึง เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายวิชาการ เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายภาคธุรกิจ เครือข่ายภาคชุมชน และเครือข่ายภาคเอกชน ทั้งนี้ จากผล การประเมินความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นองค์กรภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมเพื่อ ขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมร่วมกับสภาวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงการดำเนินงานวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม และคณะ, 2550; 2551, น. 139-142) ร่วมกันปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ หล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ฝังอยู่ในวิถี การดำเนินชีวิตให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐาน และสมดุลงานด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดีเข้าใจในการปฏิบัติ ตนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2556, น. 12; นิคม มุสิกคามะ, 2545) โดยสรุปพบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาโครงสร้าง คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่

ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ถึงร้อยละ 97.50 ในจำนวนคนเข้าร่วม 273 คน และมีความเห็นต่อการเข้าร่วมงานเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมกับสภาวัฒนธรรม พบว่า ยินดีร่วมเป็นเครือข่าย ถึงร้อยละ 70.00

จากการประมวลผลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมเสวนาวิชาการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 สะท้อนความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมและข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่ม องค์กรและเครือข่ายในพื้นที่ (จิตติ มงคลชัยอรัญญา, ม.ป.ป., น. 7-23) กล่าวคือ ภาพรวมความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรม ได้แก่ ผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายอยากเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันและส่งเสริมนำวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่า เครือข่ายได้ความรู้และสนับสนุนจากสภาวัฒนธรรมเพื่อร่วมงานการขับเคลื่อนวัฒนธรรมในท้องถิ่น เครือข่ายมีแนวทางในการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมให้มีความร่วมสมัยเพื่อผู้บริโภคมีความสนใจมากขึ้น ต้องการเห็นการขับเคลื่อนวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและมีเป้าหมาย มีกลยุทธ์การขับเคลื่อน ต้องการสร้างจิตสำนึกส่งเสริมค่านิยมและอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้กับเด็ก และเยาวชนเพื่อสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง เครือข่ายมีนโยบายและภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องกัน และสามารถบูรณาการร่วมกับสภาวัฒนธรรม ขับเคลื่อนวัฒนธรรมของท้องถิ่น พื้นฟูประเพณี ร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สืบสานวัฒนธรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ อยากเป็นภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและครอบคลุมทุกอำเภอทุกตำบลในจังหวัด ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในงานของวัฒนธรรมเพื่อขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรม สนับสนุนการทำงานด้านวัฒนธรรมเพื่อเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพความดีงามของชุมชน พัฒนาวัฒนธรรมพื้นฐานให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ ความเป็นอยู่ที่ดี ความลงตัว

ของคนในพื้นที่ และเป็นการรักษาวัฒนธรรมพื้นบ้านจรรโลงวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ เป็นแรงสำคัญในการผลักดันองค์กรวัฒนธรรมให้มั่นคงสืบไปเพราะการสืบสาน วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและตระหนักถึงความสามารถ และความสำคัญของหน้าที่ของเครือข่ายในการช่วยขับเคลื่อนสังคม ร่วมกันเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสร้างค่านิยมไทยเพื่อให้ผลงานของวิถีกุ่มชาติพันธุ์ ต่างๆ ยังคงเด่นชัดในสังคมสืบต่อไป

ภาพรวมข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรม ได้แก่

1. ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคการศึกษา รวมถึงชุมชน ให้มีส่วนร่วมกันรักษาสืบสาน ต่อยอดวัฒนธรรมของประเทศ การขับเคลื่อนสู่ชุมชนต้องได้รับการร่วมมือจาก องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกด้าน เป็นการดำเนินงานของคนรุ่นใหม่ ใช้เทคโนโลยี เข้าช่วยยกระดับการเผยแพร่วัฒนธรรม เน้นการปลูกจิตสำนึกให้ความเป็นไทยใน เยาวชนโดยใช้สื่อที่เข้าถึงเยาวชน สร้างคนรุ่นใหม่ให้สืบทอดภูมิปัญญาเพื่อสืบสาน รักษาต่อยอดสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนากิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้ง การลงพื้นที่ การอบรมให้ความรู้จัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการงาน สภาวัฒนธรรมทุกระดับ สนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมพื้นที่ให้เกิด การขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวของคนในชุมชน มีแผนการดำเนินงานที่ เป็นรูปธรรม มีโครงสร้างคณะกรรมการแบบบูรณาการทุกภาคส่วน งบประมาณ สามารถขับเคลื่อนการประชุมคณะกรรมการ และการส่งเสริมงานบริหารวัฒนธรรม

3. ด้านการจัดการข้อมูล ควรมี Big data วัฒนธรรมของแต่ละเขตแต่ละ จังหวัด โดยมีการปรับปรุงเว็บไซต์ของกระทรวงให้ทันสมัย และติดตามข่าวสาร กิจกรรมต่างๆ มีการเผยแพร่ข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มากและชัดเจนขึ้น มีการ วิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการมีสภาวัฒนธรรม สร้าง Brand story จากข้อเท็จจริง

เพื่อความยั่งยืนของสินค้าหรือวัฒนธรรมนั้นๆ ให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลของกระทรวงวัฒนธรรม มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาวัฒนธรรมให้เด็กได้เข้าใจได้เรียนรู้ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาสู่การขับเคลื่อนต่อไปในภายภาคหน้า ตลอดจนการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นว่าวัฒนธรรมคือวิถีชีวิต

กล่าวได้ว่า ข้อเสนอการขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรมควรมีองค์ประกอบจากการส่งเสริมวัฒนธรรมให้เป็นเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสภาวัฒนธรรมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นของประชาชน (ประเวศ วะสี, 2527) และการต่อยอดวัฒนธรรมสู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Howkins, 2002) ส่งเสริมพัฒนาวิถีชีวิตในปัจจุบัน ในส่วนการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2550) และพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ (Cohen and Uphoff, 1980, p. 8) เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนเครือข่ายวัฒนธรรม นอกจากนี้ พบว่า สภาวัฒนธรรมเข้มแข็งจะต้องหาวิธีการในการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลวัฒนธรรมช่วยกันรักษาสืบสานวัฒนธรรม โดยได้มีการศึกษาบทวนแผนแม่บทของชาติ (Franklyn Lisk, 1985, p. 15) แผนแม่บทของกระทรวงวัฒนธรรม กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจุดเน้นหรือความต้องการในการขับเคลื่อนงานของจังหวัด จากนั้นทำการวิเคราะห์ภาพรวมและกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนงานหลอมรวมแนวคิดให้ระเบิดมาจากข้างในรวมพลังจากเครือข่ายสภาวัฒนธรรมร่วมกันวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงาน กำหนดวิสัยทัศน์ของสภาวัฒนธรรมจังหวัด โดยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย รวมถึง

บริษัทห้างร้านต่างๆ เข้ามามีบทบาทด้านการระดมทุนในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรม รวมทั้งยกย่องเชิดชูประชาชนชาวบ้านให้มีความสำคัญในการฟื้นฟูสืบสาน และอนุรักษ์ภูมิปัญญา ประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่

สภาวัฒนธรรมนำร่อง 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดน่าน พิษณุโลก นครราชสีมา ศรีสะเกษ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี กระบี่และพัทลุง สภาวัฒนธรรมต้นแบบ หมายถึง สภาวัฒนธรรมจังหวัดที่สามารถเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบูรณาการงานเครือข่ายทางวัฒนธรรม ประชาชนมีความตระหนักรู้และเข้าใจในความสำคัญของวัฒนธรรมชาติและความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนมีค่านิยมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์สังคมยอมรับการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมในทุกระดับ ต้นแบบในการพัฒนาสภาวัฒนธรรมนั้นพิจารณาจากความเข้มแข็งและบทบาทสำคัญของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรม รวมทั้งการมีเครือข่ายต่างๆ ที่เชื่อมโยงอย่างครอบคลุมทั้งภาคธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนตลอดจนมีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า สภาวัฒนธรรมต้นแบบมีความเข้มแข็งจากการเปิดพื้นที่ให้เครือข่ายประชาชนคนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการทำงานด้านวัฒนธรรม สามารถเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันได้อย่างดีแม้จะมีความหลากหลายในวัฒนธรรม โดยเน้นสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งเพื่อทำให้สภาวัฒนธรรมเป็นที่รู้จัก เข้าใจ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และร่วมเป็นเครือข่าย รวมทั้งสร้างจิตสำนึกวัฒนธรรมคือของคนทุกคน สามารถผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การทำงานด้วยใจ รักหวงแหนวัฒนธรรม พร้อมกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่สามารถสอดประสานได้เป็นอย่างดี ด้วยการทำให้คนในชุมชนหรือคนในพื้นที่หันมาเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม สร้างเรื่องราวความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีบุคลากรด้านวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ มีความจริงใจในการทำงานวัฒนธรรม มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
จังหวัดน่าน	<p>1. มีความเข้มแข็งจากการเปิดพื้นที่ให้เครือข่ายประชาชนคนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการทำงานด้านวัฒนธรรม เช่น สภาวัฒนธรรมอำเภอปัว มีประธานสภาวัฒนธรรมเป็นคนชาติพันธุ์พื้นถิ่นและด้วยพื้นฐานของความเป็นคนชาติพันธุ์สามารถที่จะดูแลชาติพันธุ์อื่นๆ ที่แตกต่างจากตัวเองได้ ทั้งชาติพันธุ์ ฮิวเมียน ลื้อ</p> <p>2. สามารถเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันได้อย่างดีแม้จะมีความหลากหลายในเรื่องวัฒนธรรมก็ตาม จุดเด่นนี้ส่งผลให้เกิดความพร้อมสนับสนุนเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ในจังหวัดน่าน เช่น สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นเมือง เรียกว่า "กลุ่มแม่หญิงน่านนุ่งซิ่น" และมีการรวมตัวกันของกลุ่มผ้าทอไทลื้อบ้านเก็ด นำเอาลวดลายผ้าทอแบบดั้งเดิมของจังหวัดน่านที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาเป็นจุดขาย เป็นต้น</p>	<p>1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการต่างๆ ของสภาวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. ความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายจำเป็นต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักฟังพหุภาคัยกัน</p>
จังหวัดพิษณุโลก	<p>1. มีความเข้มแข็งและสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมให้เข้มแข็ง เพื่อให้</p>	<p>1. การทำให้สภาวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักเข้าใจ และเป็นที่ยอมรับของ</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>สามารถขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม โดยเน้นสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง เพื่อมาร่วมกันขับเคลื่อนงาน วิทยายใต้โครงการ “วิถีพิษณุโลก”</p> <p>2. การทำงานที่สอดคล้องกันของสภา วัฒนธรรมทุกระดับในพื้นที่ กล่าวคือ วิถีพิษณุโลกเป็นการนำ อัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของทั้ง 9 อำเภอเข้าไปอยู่ในการจัดงานระดับ จังหวัดซึ่งวัฒนธรรมที่โดดเด่นของ พิษณุโลก คือ “รามังคละ”</p> <p>3. การนำวัฒนธรรมเข้าไปสอดแทรก ในงานวัดทำให้เกิดกิจกรรมร่วมกัน คือ “นางรำจิตอาสาจังหวัด พิษณุโลก” และขยายเครือข่าย ออกไปทุกอำเภอ ขณะเดียวกัน จังหวัดพิษณุโลกกำลังขับเคลื่อน การรณรงค์เรื่องการใช้ผ้าไทยและ ส่งเสริมการนุ่งขึ้นไปวัดหรือทำ กิจกรรมต่างๆ ความโดดเด่นของ ชาววัฒนธรรมพิษณุโลก คือ การ นุ่งผ้าถุงทุกคนเพื่อแสดงถึง เอกลักษณ์ของ “ชาววัฒนธรรม”</p>	<p>ประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในพื้นที่และร่วมเป็น เครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นการจัดแจ้ง กลุ่มต่างๆ</p> <p>2. การสร้างจิตสำนึกว่าวัฒนธรรม คือ ของคนทุกคน หากคนท้องถิ่นไม่ รักษาวัฒนธรรมไว้แล้วใครจะเป็น คนรักษาและไม่ใช้ กระทรวง วัฒนธรรมเป็นคนรักษาแต่คนไทย ทุกคนต้องเป็นคนรักษาวัฒนธรรม</p> <p>3. การเชิดชูวิถีถิ่นมากขึ้น ตัวอย่างเช่น คนชาติตระการ คนนครไทย คนพรหมพิราม คนวัดโบสถ์ คน บางระกำ ต่างมีวิถีของตัวเอง ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูด การแต่งกาย อาหาร การกินขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญา ได้รับความสนใจ มากยิ่งขึ้น</p>
จังหวัดชลบุรี	<p>1. การผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้มี เป้าหมายเดียวกันคือการทำงาน ด้วยใจ รักหวงแหนวัฒนธรรม</p>	<p>1. จังหวัดชลบุรีอยู่ในพื้นที่เขต เศรษฐกิจพิเศษจึงสามารถ พัฒนางานวัฒนธรรมให้เกิด</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>พร้อมกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่สามารถสอดประสานได้เป็นอย่างดี ด้วยการทำให้คนในชุมชนหรือคนในพื้นที่หันมาเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม</p> <p>2. การสร้างเรื่องราวความภาคภูมิใจในทุกอำเภอ ที่น่าสนใจ คือ การให้แต่ละอำเภอเล่าเรื่องราวของตนเองได้ มีโครงการที่น่าสนใจและเห็นผลเป็นรูปธรรม คือ การอนุรักษ์ชุมชนบ้านซากแก้วซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ของคนไทยเชื้อสายจีน โดยเปิดเป็นพื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นและสร้างบรรยากาศให้เสมือนเดินทางย้อนกลับไปสู่ชุมชนจีนในอดีต โดยคงสภาพเก่าแก่และวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้</p>	<p>ความมั่งคั่งได้ โดยสามารถใช้ทุนทางวัฒนธรรมสร้างคุณค่าทำให้งานวัฒนธรรมอยู่กับชาวจังหวัดชลบุรีได้อย่างยั่งยืน</p> <p>2. บุคลากรด้านวัฒนธรรมมีคุณภาพแล้วยังต้องมีความจริงจังในการทำงานวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรมเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกจังหวัดเพื่อเป็นการจุดประกายด้านวัฒนธรรมให้ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าของการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแต่ละระดับ</p>
จังหวัดนครราชสีมา	<p>1. มีการขับเคลื่อนร่วมกับเครือข่ายวัฒนธรรมจำนวนมากและการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมจะต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ไป</p> <p>2. ทั้องคาพยพ ให้ความสำคัญกับภาคการศึกษาพร้อมกับการ บริหารจัดการองค์กรแบบแนวราบโดย</p>	<p>1. การสร้างเครือข่าย ต้องให้ประชาชนมีความตระหนักและเข้าถึงประชาชนก่อน ไปพบไปคุย เป็นกลุ่ม ต้องดูกันว่ากลุ่มนี้ทำอะไร มีอาชีพอะไร มีลักษณะยังไง และจะส่งเสริมวัฒนธรรมได้มากน้อยแค่ไหน</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>การบูรณาการกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัด</p> <p>3. มีการดำเนินงานตามขอข่างาน 3 ด้าน คือ งานสนองนโยบายของวัฒนธรรมชาติ งานที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และงานด้านมรดกภูมิปัญญา ทั้ง 6 สาขา ทั้งในระดับตำบล กลุ่มอำเภอ จังหวัด รวมถึงภูมิภาคสู่ประเทศ และนานาชาติ</p> <p>4. สร้างผลงานที่โดดเด่นคือสามารถสร้างให้สภาวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักมากขึ้นจนเป็นผู้นำการขับเคลื่อนในระดับภาค พร้อมกันนี้ยังได้จัดมหกรรมภาคอีสาน เป็นมหกรรมที่ยิ่งใหญ่ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนพร้อมกับการจัดแสดงผ้าพื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุกจังหวัด และการส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรม</p>	<p>2. การถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของวัฒนธรรมและทุกคนมีส่วนที่จะต้องช่วยดำรงรักษาเพราะวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเราตั้งแต่เกิดจนตายจึงเป็นหน้าที่ของทุกคน</p>
จังหวัดศรีสะเกษ	<p>1. การขับเคลื่อนงานผ่านความร่วมมือระหว่างเอกชนกับภาครัฐและภาคประชาสังคม ขณะเดียวกันการที่</p>	<p>1. จังหวัดศรีสะเกษเป็นดินแดนมหัศจรรย์ก็ว่าได้เพราะมีหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกันที่โดดเด่น</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด จึงได้เปรียบเทียบการประสานกับภาคเอกชนมากขึ้น พร้อมๆ กับสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งหอการค้า สภาอุตสาหกรรม ชมรมธนาคาร สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว และบริษัทประชารัฐรักสามัคคี ศรีสะเกษ เป็นต้น</p> <p>2. ขับเคลื่อนงานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการขับเคลื่อนของดีเมืองศรีไหว้พระ 10 วัด ถือเป็นต้นทุนทางสังคมอย่างหนึ่งที่นำมาสร้างรายได้ให้กับชุมชน</p>	<p>โดยเฉพาะค่าขวัญของจังหวัดจะแปลงออกมาเป็นรูปธรรมและเป็นงานของวัฒนธรรมได้เลย มีชนเผ่าที่โดดเด่น ทั้งชนเผ่าเขมร ส่วย ลาว เยอ ซึ่งถือว่า 4 ชนเผ่านี้ จะอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์สามัคคี เหมือนกับคำขวัญที่ว่า เลิศล้ำสามัคคีก็คือดินแดนของจังหวัดศรีสะเกษ</p>
จังหวัดกระบี่	<p>1. การขับเคลื่อนงานตามหน้าที่ที่ปรากฏอยู่ใน มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 พร้อมกับระดมเยาวชนจากสถานศึกษาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวัฒนธรรม เช่น การจัดตั้ง “ชมรมดินสอวรรณศิลป์” และ “ชมรมประชารัฐ”</p> <p>2. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นประโยชน์กับวิถีชีวิตของชาวบ้าน พร้อมๆ กับการสร้างคลื่นลูกใหม่</p>	<p>1. การขับเคลื่อนของสภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี โดยเฉพาะท้องถิ่นซึ่งทำให้ได้รับรางวัลท้องถิ่นดีเด่นเนื่องจากการขับเคลื่อนงานร่วมกับสภาวัฒนธรรม เช่น สภาวัฒนธรรมเข้าไปทำหน้าที่สื่อสู่จิตต์ของกระบี่ เช่น อบต.อ่าวนาง รวมทั้งหน่วยงานราชการ ภาคประชาชน และภาคเอกชน เช่น หอการค้า เป็นต้น</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน ภายใต้ชื่อ “คณะกรรมการเยาวชนวัฒนธรรม”</p> <p>3. การสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี จนได้รับรางวัลท้องถิ่นดีเด่นและยังเข้าไปสนับสนุนเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของคณะมนตรีหมู่บ้านซึ่งถือเป็นการสืบทอดการแสดงโนราห์ไม่ให้เกิดสูญหายไปตามกาลเวลา</p>	<p>2. การที่จะทำให้คนในพื้นที่หันมาเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม คือ การสร้างความเข้าใจว่า วัฒนธรรมคืออะไร จำเป็นกับชีวิตของเขาอย่างไร แต่ที่เหนือไปกว่าการสร้าง ความเข้าใจคือต้องทำนาร่องหรือต้นแบบแม้แต่หลักสูตรการเรียนการสอนยังต้องนำร่องใช้ก่อนในบางโรงเรียน เมื่อนำร่องแล้วจะมีคนเห็นและนำไปเป็นตัวอย่างต่อไป</p>
จังหวัดพัทลุง	<p>1. การมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลัก ในการส่งเสริมสร้างสรรค์สังคมพัทลุง บนพื้นฐานของความภาคภูมิใจในภูมิปัญญา ศักดิ์ศรีภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สำหรับการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมนั้น ได้ส่งเสริมให้ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง โดยมีวัดและองค์กรทางศาสนาเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการขับเคลื่อนวัฒนธรรม</p> <p>2. การทำงานร่วมกับเครือข่ายจะต้องให้ความสำคัญอย่างเต็มที่เพื่อให้ทุกฝ่ายมีบทบาทในการขับเคลื่อนงาน</p>	<p>1. การที่จะทำให้คนในพื้นที่หันมาเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมต้องให้แต่ละคนเป็นเจ้าของวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องของการขับเคลื่อนทุกๆ งาน ที่สำคัญ คือต้องให้ประชาชนได้ประโยชน์ด้วย</p> <p>2. การเชิญเกียรติให้กับผู้ที่มีส่วนร่วมซึ่งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคนทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ภาคส่วนที่ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนส่วนใหญจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจะช่วยทั้งการอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์</p>

สภาวัฒนธรรม	การเป็นสภาวัฒนธรรมต้นแบบ	ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน
	<p>ร่วมกันที่น่าสนใจ คือสภาวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุงได้ร่วมมือกับภาคเอกชน จัดตั้ง “ตลาดใต้โหนด” มีการฟื้นฟูวัฒนธรรมการกินของคนโบราณ เช่น “สาकुตัน” ขนมลูกตาล ซึ่งเป็นอาหารพื้นถิ่นที่สำคัญของเมืองพัทลุงและยังเป็นพื้นที่ที่ให้ประชาชนในพื้นที่นำสินค้าของตัวเองออกมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่งด้วย</p>	<p>ต่างๆ</p>
<p>กรุงเทพมหานคร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีโครงสร้างที่ฝ่ายมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมเพื่อนำงานทางวัฒนธรรมมาต่อยอดสร้างเสริมรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ 2. การแสวงหาความร่วมมือกับเครือข่าย เช่น ห้างสรรพสินค้า เน้นเรื่องการนำสินค้าทางวัฒนธรรมออกมาเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ รับรู้ และต่อยอดไปสู่การสร้างอาชีพและรายได้ 3. การร่วมกับสถาบันการศึกษาอย่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่มียุทธศาสตร์สอดคล้องกับการทำงานของสภาวัฒนธรรมในการทำให้วัฒนธรรมในท้องถิ่นเข้มแข็งอย่างยั่งยืน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาวัฒนธรรมจะสนับสนุนสินค้าผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากชุมชนต่างๆ เหล่านี้ออกมาจัดแสดงให้องค์ความรู้ ในขณะเดียวกัน ผลงานที่โดดเด่นของสภาวัฒนธรรม คือ การสร้างเครือข่ายและสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนเยาวชนจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อต่อยอดและพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมให้อยู่กับกรุงเทพมหานครอยู่กับประเทศไทยต่อไปให้ได้

กล่าวได้ว่า การศึกษาต้นแบบสภากาชาดในรายงานฉบับนี้ คือ ตัวอย่างสำคัญของการขับเคลื่อนสภากาชาดในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า สภากาชาดที่พึงประสงค์ควรเป็นองค์กรที่เป็นต้นแบบด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา และต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับประชาชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และจะต้องเกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น มีการส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจไปพร้อมกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังต้องมีการดำเนินงานที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมทั้งด้านบุคลากร ด้านพื้นที่ งบประมาณ ซึ่งผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสภากาชาดต้องมาจากหลายภาคส่วนและควรส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยโดยเฉพาะเด็กเยาวชนและผู้สูงอายุให้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานสภากาชาดมากขึ้น ในการสร้างเครือข่าย สภากาชาดต้องให้ประชาชนมีความตระหนักและเข้าถึงประชาชน สภากาชาดจังหวัดจะต้องขับเคลื่อนงานผ่านความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐและภาคประชาสังคม พร้อมๆ กับสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งหอการค้า สภาอุตสาหกรรม ชมรมธนาคาร สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว แสวงหาความร่วมมือกับเครือข่ายใหม่ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า เน้นเรื่องการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้สินค้าทางวัฒนธรรมออกมาเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ รับรู้ และต่อยอดไปสู่การสร้างอาชีพและสร้างรายได้ มียุทธศาสตร์การทำงานที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ในการทำให้วัฒนธรรมในท้องถิ่นเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การอภิปรายผลการศึกษา

ที่ผ่านมา มีงานศึกษาเกี่ยวกับสภากาชาดและการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านวัฒนธรรมอยู่ไม่น้อย เช่น เมธาพร คงคาน้อย (2554); เสริมศักดิ์ ขุนพล (2558) และ วนิตา อินทรอำนวย (2559) กล่าวได้ว่า ข้อเสนอและการอภิปรายผลได้

สะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างและการบริหารองค์การตลอดจนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัฒนธรรม ในขณะที่กระบวนการดำเนินโครงการและนำเสนอผลการศึกษาข้างต้น คณะผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมมืองค์ประกอบด้วยกฎหมายทั้งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 และกฎหมายอื่นที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือและการขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรม ดังที่ได้ยกตัวอย่างพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ประกอบกับทรัพยากรคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่และสามารถเชื่อมประสานภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมสภาวัฒนธรรมจังหวัด มุ่งองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ต่อยอดงานบริหารวัฒนธรรมให้กับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมและเครือข่ายในปัจจุบัน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การสร้าง แปรนตร์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารวัฒนธรรม เป็นต้น

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมและการปรับประยุกต์

การขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมนั้น กล่าวได้ว่าคนไทยและสังคมไทยเริ่มต้นตัวและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยมากขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพยายามปรับเอาความเป็นไทยกลับมา มีการปรับนโยบายที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของงานวัฒนธรรมเป็นเรื่องของเศรษฐกิจมากขึ้น มีการพัฒนาองค์ความรู้ อัตลักษณ์ และผลิตภัณฑ์ของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น ถ้ามีการเปลี่ยนการออกแบบโดยมีการเอาวัฒนธรรมอื่นๆ เข้ามา แต่ความเป็นหม้อฮ่อมยังอยู่ จะทำให้ได้ก้าวร่นเข้าถึงวัฒนธรรมผ้าพื้นเมืองได้ จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงและสืบทอดกันต่อไปเรื่อยๆ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น คนทำอาชีพนี้ก็มี

ความภาคภูมิใจทำให้คนมีความสนใจในผลิตภัณฑ์นั้นเพิ่มมากขึ้น (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2556, น. 12)

ตัวแปรที่สำคัญต่อการคงอยู่ของผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม คือ การออกแบบและเรื่องของเทคโนโลยี ตลาดออนไลน์เป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เทคโนโลยีทำให้สามารถเข้าถึงวัฒนธรรมได้ง่ายขึ้น ทำให้จับจ่ายใช้สอยด้านวัฒนธรรมได้ง่ายขึ้น กล่าวได้ว่า กระแสของเทคโนโลยีก็มีผลต่อการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมได้เช่นกันดังนั้นการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมจึงต้องมีการนำทุนทางวัฒนธรรมหรือทุนทางสังคมมาสร้างรายได้ สร้างมูลค่า ตัวอย่างเช่น ผ้าไหมสุรินทร์ เป็นลายผ้าโบราณ ซึ่งลายผ้าที่แพงที่สุด คือ ลายผ้าโบราณ ดังนั้นต้องทำให้เห็นว่าคุณค่าที่อยู่ในตัวของลายผ้าที่กำลังจะหายไป ยังมีมูลค่า ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจึงไม่จำเป็นต้องปรับตามกระแสของสังคมเสมอไป ทั้งนี้ วัฒนธรรมจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้ถึงจะสามารถสืบทอดต่อกันไปได้ ต้องมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ต้องมีการจัดการความรู้ เอกสาร สื่อ ฯลฯ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดไปรุ่นสู่รุ่นให้ได้ ซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้ที่ดีที่สุดเหมาะกับคนรุ่นใหม่คือ องค์ความรู้ที่ต้องกระชับและให้เหมาะสมกับคนรับ (วราภรณ์ สามโกเศศ, 2545)

เช่นเดียวกับการสร้าง Brand image เป็นเรื่องที่สำคัญแต่ที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการนำทุนทางวัฒนธรรมในแบบเดิมมาสร้างรายได้ ในปัจจุบันเริ่มไม่เป็นที่นิยมโดยเฉพาะการแสดงพื้นบ้านต่างๆ สมัยก่อนอัตลักษณ์ของไทยในสายตาต่างชาติ คือ สยามเมื่อยิ้ม แต่ตอนนี้หายไปและยังไม่มี Campaign ไหนที่ทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นหรือเป็นจุดเริ่มต้นที่สร้างกระแสนิยมไทยที่จะนำไปสู่เรื่องของการจดจำ ชื่อซ้ำ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งที่ผ่านมามีสินค้าทางวัฒนธรรมหลายอย่างชื่อครั้งเดียวไม่ซ้ำและไม่มีการบอกต่อ ซึ่งอาจเป็นจุดจบของผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม การจะทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือสินค้าทางวัฒนธรรมเกิดคุณค่าและมูลค่าคือการสร้างโลโก้ที่ง่ายต่อการจดจำ สร้างความเชื่อ ตัวผลิตภัณฑ์ก็ต้องมี

คุณภาพและสร้างเรื่องราวของผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมนั้นๆ เช่น เรื่องราวของพวงหรีด หากมองแค่ความสะดวกและการนำไปใช้งานต่อได้ ส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงพวงหรีด พัฒลม พวงหรีดผ้าห่ม เพื่อบริจาคให้วัดใช้ประโยชน์ต่อได้ แต่หากมองถึงเรื่องราว และการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน คือพวงหรีดแบบดั้งเดิมสามารถสร้างรายได้ให้ กลุ่มปลูกดอกไม้ คนในระบบขนส่ง กลุ่มอาชีพที่ทำพวงหรีดขาย สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน เป็นต้น (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตฤกษ์, 2554)

2. ระบบการบริหารจัดการวัฒนธรรมที่ดี

นอกจากนี้ การสร้างระบบการบริหารจัดการทางวัฒนธรรมที่ดีที่จะ ช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน ระบบกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ สภาวัฒนธรรม ที่มีทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ จะทำอย่างไรให้กลไกนี้มีความเข้มแข็ง และเป็นกลไกที่ช่วยผลักดันระบบบริหารจัดการของงานวัฒนธรรมไปได้ไกล ทั้งนี้ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการขยายเครือข่ายการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะการกระจายอำนาจทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงาน วัฒนธรรมในท้องถิ่นตนเอง ในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถสร้างกระแสการรับรู้ทางด้าน วัฒนธรรมไปสู่ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมที่ผ่านมา มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่าสภาวัฒนธรรมมีปัญหาและอุปสรรค ดังที่ เมธาพร คงคาน้อย (2554) ได้ศึกษาและพบปัญหาในเรื่องงบประมาณ การวางแผน ปฏิบัติงานและการติดตามประเมินผล การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ รวมไปถึงการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการได้รับความร่วมมือจากองค์กรอื่น ได้แก่ 1) ความไม่ชัดเจนของโครงสร้าง และขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรไม่มี

เอกภาพ ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาและขั้นตอนการดำเนินงานไม่มีความชัดเจน

2) ด้านการบริหารจัดการองค์กร คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมยังไม่ทราบบทบาท และหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของกระทรวงวัฒนธรรม ว่าด้วยสภา วัฒนธรรม พ.ศ. 2546

3) ด้านการวางแผนการดำเนินงานและการประสานแผน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมไม่มีความรู้ใน ด้านการวิเคราะห์ปัญหา และการวางแผนงานโครงการของสภาวัฒนธรรมทำให้ การวางแผนและบูรณาการอย่างไม่เป็นระบบ ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ พันธกิจ วางแผนงานและตัวบุคคลที่จะปฏิบัติงานด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานมากขึ้นขาดการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการ วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

4) การขาดความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ระดับท้องถิ่น

5) ขาดการศึกษาวิจัยและเผยแพร่วัฒนธรรมที่ เหมาะสม การขาดแคลนผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมที่จะให้ความรู้ในเรื่อง การวิจัยด้านวัฒนธรรม ด้านการเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดในการดำเนินงาน ขาดการเสนอโครงการตาม ความต้องการของท้องถิ่นและข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ศึกษาได้

6) ด้าน การระดมทรัพยากรในการดำเนินงานวัฒนธรรม ขาดการยกย่องผู้ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ขาดการส่งเสริมให้มีการใช้ภูมิปัญญาไทยในการดำเนินชีวิต ด้านการจัด กิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม ปัญหาคือสภาวัฒนธรรม ไม่สร้างแรงจูงใจกับเครือข่ายเครือข่ายทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่น และไม่ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านวัฒนธรรมกับชุมชน

7) ด้านการประสานงาน ยังขาดความเข้าใจในมิติการดำเนินงานทางวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสภายังขาดความต่อเนื่องอย่างเป็นกระบวนการ ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่างๆ ของสภาวัฒนธรรมน้อย

8) ไม่มีการสร้างแรงจูงใจให้คณะกรรมการ สภาวัฒนธรรมมาช่วยปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมและ

บริหารสภาวัฒนธรรม และ 9) การรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาที่พบ คือ การขาดงบประมาณในการประชุมและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมในระดับต่างๆ ส่งผลต่อการจัดทำรายงานให้สาธารณชนได้ทราบ ซึ่งสาเหตุมาจากการไม่มีเครื่องมือ

ในขณะที่งานศึกษานโยบายและแนวทางเพื่อการปฏิบัติงานของสภาวัฒนธรรมในประเทศไทย เสนอว่าควรมีนโยบายการผลักดันให้งานวัฒนธรรมเป็นวาระแห่งชาติ นโยบายการสนับสนุนให้สภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรหลักในการบูรณาการงานวัฒนธรรมและศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม นโยบายส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนางานวัฒนธรรม นโยบายสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการทำงานวัฒนธรรม นโยบายการผลักดันให้มีระเบียบและข้อปฏิบัติของสภาวัฒนธรรม นโยบายพัฒนาระบบบริหารงานวัฒนธรรม และนโยบายส่งเสริมการประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมให้มีแนวทางให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแลงานวัฒนธรรมโดยตรง การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม การสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นพร้อมกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บและเผยแพร่องค์ความรู้การสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม การกำหนดรูปแบบ หลักการความร่วมมือและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้ชัดเจน การเร่งรัดแก้ไขกฎ ระเบียบ สภาวัฒนธรรมให้เป็นปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากรสภาวัฒนธรรม การจัดตั้งอาสาสมัครวัฒนธรรมท้องถิ่น การให้งบประมาณสนับสนุนเพิ่มขึ้นของภาครัฐเพื่อดำเนินงานวัฒนธรรม และการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้และสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่งานวัฒนธรรมเชิงรุก

3. ความพร้อมขององค์กรภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรม

การขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรมและพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนเครือข่ายวัฒนธรรม อันสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายและประชาสังคม กล่าวคือ การขับเคลื่อนเครือข่ายวัฒนธรรมจะต้องมาจากองค์ประกอบของการส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นของประชาชนและการต่อยอดวัฒนธรรมไปสู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนั้นการมีกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งจะนำไปสู่การบริหารสภาวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพและยั่งยืน บนหลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคคล กลุ่มองค์กร ในการเข้าร่วมกระบวนการทำงานบริหารสภาวัฒนธรรมที่อาศัยความพร้อมเพรียงกันเพื่อสร้างพื้นที่ทั้งด้านการทำงานและจิตใจที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมแต่ละพื้นที่ สภาพความคิดของคณะทำงาน ระบบความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่นภายในตัวตนของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร การมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดสามารถเข้าใจสถานการณ์ของงานโดยภาพรวมทั้งหมด โดยเฉพาะการทำให้รู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน กลุ่ม องค์กร ที่อยู่ในกระบวนการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ วางแผนงานและดำเนินงาน เป็นต้น ที่ส่งผลให้เกิดการอุทิศตนในการปฏิบัติงานนั้นๆ มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามแนวทางที่ได้วางไว้ การส่งเสริมการรวมกลุ่มหรือเสริมสร้างองค์กรประชาชนนั้น ในช่วงแรกอาจจะเป็นการไปเพื่อการแลกเปลี่ยนเพิ่มพูนความรู้หรือประสบการณ์ระหว่างบุคคลที่เข้าร่วมกลุ่ม ต่อมาการรวมกลุ่มจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเพื่อสร้างพลังในการต่อกรกับภายนอกหรือเพื่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มมีการพัฒนาขีดความสามารถในระดับหนึ่ง

และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญต่อการสร้างความเป็นชุมชนเพื่อสร้างกลไกในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนอีกทั้งเป็นการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มถือเป็นพื้นฐานการสร้างชุมชนเข้มแข็ง หากได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มอาจนำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งได้ในอนาคต (จิตติ มงคลชัยอรัญญา, ม.ป.ป., น. 7-23)

การเกิดขึ้นของสภาวัฒนธรรมใน 8 จังหวัดที่นำเสนอข้างต้น ได้สะท้อนถึงหลักการความเข้มแข็งของสภาวัฒนธรรมและเครือข่ายวัฒนธรรมจังหวัด อันเป็นปัจจัยสำคัญเป็นต้นแบบในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสภาวัฒนธรรมอื่นๆ ปัจจัยสำคัญที่ก่อร่างสภาวัฒนธรรมและเครือข่ายวัฒนธรรมที่ดีประกอบด้วย คนหรือผู้ริเริ่มก่อตั้ง โดยจะพบว่า การริเริ่มสภาวัฒนธรรมในหลายจังหวัดจะมีความโดดเด่นในเรื่องของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้รู้และเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ตลอดจนเป็นผู้ที่ดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของชาติและท้องถิ่น เหล่านี้ล้วนคือคุณสมบัติของผู้ริเริ่มทั้งที่เป็นผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติแบบต่างๆ การริเริ่มที่ดีส่งต่อไปถึงยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด และการมีคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดที่สามารถขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมในจังหวัดนั้นๆ ได้อย่างดงาม

ภาพสะท้อนจากกระบวนการกลุ่มที่มีความเข้มแข็งนั้นจะสามารถรวมตัวกันเป็นองค์กรได้และเมื่อองค์กรเข้มแข็งก็จะพัฒนากลายเป็นกลุ่มประชาสังคม และเมื่อใดก็ตามที่ชุมชนท้องถิ่นมีกลุ่มองค์กรชุมชนและประชาสังคมที่เข้มแข็งเมื่อนั้นชุมชนท้องถิ่นก็มีฐานรากที่มั่นคงแข็งแรง สามารถที่จะยืนหยัดต่อสู้กับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากปัญหาภายในของชุมชนท้องถิ่นเองหรือเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากปัญหาภายนอกของชุมชน

ท้องถิ่นแต่ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้นนั้นจะเกิดขึ้นจากสังคมไทย สังคมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือสังคมโลกก็ตาม และจะเห็นได้ว่า กลุ่ม กระบวนการกลุ่ม องค์กรชุมชนและประชาสังคมในชุมชนท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่พัฒนาต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ และเป็นภูมิคุ้มกันชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลายครั้งที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่และรักษาความเข้มแข็งของตนเองเอาไว้ได้ ดังที่ปรากฏให้เห็นในประเทศหลายชุมชน ดังนั้น พัฒนาการของกระบวนการกลุ่ม องค์กรชุมชนและประชาสังคมต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนสามารถปกป้องชุมชนได้ (ประเวศ วะสี, 2527; ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2552, น. 195; Reeder, 1974, pp. 49-60)

นอกจากนี้ จะพบว่าข้อเสนอการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งเป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับรายงานการศึกษาการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมในช่วงที่ผ่านมา (เมธาพร คงคาน้อย, 2554) ซึ่งได้แก่ การกำหนดรูปแบบ หลักการความร่วมมือและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้ชัดเจน การเร่งรัดแก้ไขกฎ ระเบียบ สภาวัฒนธรรมให้เป็นปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากรสภาวัฒนธรรม การจัดตั้งอาสาสมัครวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวสะท้อนปัญหาและข้อจำกัดการดำเนินงานคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมในช่วงที่ผ่านมาอันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งได้

อย่างไรก็ตาม บริบทของสภาวัฒนธรรมแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความพร้อม ศักยภาพ ความเข้มแข็ง หรือความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ฯลฯ บางพื้นที่มีความเข้มแข็งระดับปานกลาง บางพื้นที่มีความเข้มแข็งระดับสูง หากสามารถต่อยอดหรือเติมเต็มความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ก็จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

การพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมด้วยพลังการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 จุดสำคัญคือการขับเคลื่อนงานด้วยพลังเครือข่ายด้านวัฒนธรรมที่มีองค์ประกอบจากการส่งเสริมวัฒนธรรมให้เป็นเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสภาวัฒนธรรมในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นของประชาชน และการต่อยอดวัฒนธรรมสู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ส่งเสริมพัฒนาวิถีชีวิตในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรมและพัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมให้มีความเข้มแข็งด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของสภาวัฒนธรรมได้ในที่สุด ทั้งนี้มีข้อเสนอเชิงนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการสภาวัฒนธรรม ได้แก่

1. ด้านการขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรม

1.1 สภาวัฒนธรรมทุกระดับ ควรสร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเด็กและเยาวชนผลักดันให้เกิดการจัดตั้ง “สภาวัฒนธรรมเด็กและเยาวชน” เพื่อให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม

1.2 ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือหลักสูตรเพื่อยกระดับและพัฒนาสมรรถนะ “คณะกรรมการสภาวัฒนธรรม” ให้มีความสามารถในขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรมเชิงกลยุทธ์

1.3 กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานของสภาวัฒนธรรมในระดับพื้นที่แบบหวังผลและมุ่งผลสำเร็จเชิงประจักษ์ในระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัดที่มีภูมิสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่ใกล้เคียงกัน โดยการสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัด

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมจังหวัด” หรือ “พื้นที่การเรียนรู้สร้างสรรค์วัฒนธรรม”

1.5 เปิดโอกาสให้มีการจัดงานแสดงวัฒนธรรมของแต่ละภาคในงานสภาวัฒนธรรมจังหวัดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และงานแสดงผลงานสภาวัฒนธรรมระดับชาติประจำปีเป็นประจำทุกปี

1.6 ควรกำหนดบทบาทของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดอย่างจริงจัง

1.7 กรมส่งเสริมวัฒนธรรมควรศึกษาแนวทางและดำเนินการส่งเสริมติดตามและนิเทศงานสภาวัฒนธรรมโดยให้ถือเป็นการเสริมพลังให้กับสภาวัฒนธรรมและเสริมศักยภาพสภาวัฒนธรรมให้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับของสังคมเพิ่มมากขึ้น

1.8 สภาวัฒนธรรมควรมีบทบาทสำคัญในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เกิดนวัตกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

1.9 สภาวัฒนธรรมควรส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดทำหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่นในทุกระดับ ตั้งแต่ในระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมชาติพันธุ์ของตนเองและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม

2. ด้านโครงสร้างคณะกรรมการวัฒนธรรม

2.1 ควรมีการศึกษาและกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ บริหารงานสภาวัฒนธรรมให้ชัดเจน และเมื่อหมดวาระลงหรือลาออกให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมขึ้นมาทดแทนทันที

2.2 ควรมีโครงสร้างคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมที่มาจากหลายภาคส่วนเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันและให้สภาวัฒนธรรมเกิดความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานซึ่งภาคส่วนต่างๆ ควรประกอบไปด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ตัวแทนกลุ่มเด็กเยาวชน ตัวแทนผู้สูงอายุ บุคคลต่างสาขาอาชีพ ตลอดจนประชาชนในชุมชน และนักวิชาการ

2.3 ส่งเสริมให้สภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรเอกชนเต็มรูปแบบและสามารถขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมได้ด้วยตนเอง

2.4 โครงสร้างคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมที่ดีต้องมาจากหลายภาคส่วนซึ่งประกอบไปด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สถาบันการศึกษานักวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สถาบันทางศาสนา ปราชญ์ชุมชน กลุ่มคนพิการ กลุ่มหลากหลายทางสาขาอาชีพ หลายช่วงวัย

3. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางวัฒนธรรม

3.1 สภาวัฒนธรรมทุกระดับมีแนวทางในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคการศึกษา รวมถึงชุมชนให้มีส่วนร่วมกันรักษา สืบสาน ต่อยอดวัฒนธรรมของประเทศ โดยร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนสภาวัฒนธรรม ทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีและระยะ 3 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรมร่วมกัน

3.2 สภาวัฒนธรรมทุกระดับมีความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างใกล้ชิดและส่งเสริมให้เกิดการจัดทำแผนงานวัฒนธรรมร่วมกันผลักดันไปสู่แผนหรือเทศบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณให้สภาวัฒนธรรมดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

3.3 สร้างความร่วมมือในงานพัฒนา อนุรักษ์ ส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษานเน้นการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น (อปท.) และประชาชนในชุมชน

3.4 ส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนเข้ามาเป็นแกนนำหลักในการดำเนินงานด้านสภาวัฒนธรรม โดยเริ่มให้เข้ามาฝึกอบรมและรับผิดชอบในบางกิจกรรม และสร้างช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลให้ทันสมัย เช่น จัดทำรูปแบบของคิวอาร์โค้ด (QR Code) จัดเก็บข้อมูลในระบบออนไลน์

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับสภาวัฒนธรรมในพื้นที่บางพื้นที่เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ใกล้จะสูญหาย

4.2 มี Big data ด้านวัฒนธรรมของแต่ละจังหวัดและภาพรวมของประเทศนำเสนอฐานข้อมูลผ่าน Application และ Website อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงง่ายเหมาะกับทุกกลุ่มวัยในสังคม

4.3 ควรเพิ่มงานประชาสัมพันธ์ให้ความรู้คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์สภาวัฒนธรรมให้สังคมได้เข้าใจได้เรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการขับเคลื่อนร่วมกันต่อไป

4.4 ควรสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานสภาวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องในระดับจังหวัด 40,000 บาท ระดับอำเภอ 10,000 บาท และระดับตำบล 5,000 บาทต่อปี เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ

4.5 การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมมีการปลูกฝังค่านิยมและสร้างจิตสำนึก เชิดชูงานวัฒนธรรมของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่สำคัญ คือ ประชาชนเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนงาน

4.6 สภาวัฒนธรรมควรเป็นองค์กรที่มีบทบาทอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูล การฟื้นฟู การอนุรักษ์ การเผยแพร่วัฒนธรรม ตลอดจนการเฝ้าระวังปกป้องงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัด มีคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมที่มาจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน นำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (มกราคม-มีนาคม 2556). 8 สิ่งควรรู้กับมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม. *วารสารวัฒนธรรม*, 52, 12.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). *แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (2550-2559)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- โกวิทย์ พวงงาม และคณะ. (2550). *การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ ก๊อบปี้ (ประเทศไทย).
- โกวิทย์ พวงงาม และคณะ. (2551). *โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ*. รายงานผลการศึกษาวิจัย. สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติ มงคลชัยอรัญญา. (ม.ป.ป.). *แนวทางในการทำงานกับกลุ่ม*. (เอกสารอัดสำเนา).
- นิคม มุสิกคามะ. (2545). *วัฒนธรรม: บทบาทใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- ประเวศ วะสี. (2527). *วัฒนธรรมกับการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ปารีชาติ วัลย์เสถียร. (2552). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

- เมธาพร คงคาน้อย. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2554). นโยบายและแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติงานของสภาวัฒนธรรมในประเทศไทย. *กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Veridian E-Journal SU*, 4(1), 623-644.
- วนิดา อินทรอำนาจ. (2559). พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตฤกษ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2545). *โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี 3*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เสริมศักดิ์ ขุนพล. (2558). การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนเกาะยอ. *วารสารปริชาตมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 28(3) (ฉบับพิเศษ), 82-203.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2550). *เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ณ จังหวัดร้อยเอ็ด วันที่ 19 สิงหาคม 2550.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2548). *ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ "วัฒนธรรม"*. กระทรวงวัฒนธรรม, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กลุ่มประชาสัมพันธ์.
- Cohen, and Uphoff. (1980). *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarify Through Specificity*. World Development.
- Franklyn, Lisk. (1985). *Popular participation in planning for basic needs: concepts, methods and practices*. Hants, Gower.
- Howkins, John. (2002). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. Penguin Books Limited, Jun 27.

Reeder, William W. (1974). *Some Aspects of The Informal Social Participation of Farm Families in New York State*. New York: Cornell University.

UNESCO. (2001). *Meetings on intangible cultural heritage (co-) organized by UNESCO 2001*. Retrieved from <https://ich.unesco.org>